

Innst. S. nr. 90

(1999-2000)

Innstilling fra familie-, kultur- og administrasjonskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Per Roar Bredvold om bedre samordning i de offentlige virkemidler innen kultur

Dokument nr. 8:6 (1999-2000)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Det offentlige bevilger i dag store beløp til kultur. Dersom man skal få til en effektiv ressursbruk av disse midlene, er det av stor viktighet at midlene blir fordelt slik at den offentlige administreringen ved fordelingen blir så liten som mulig, og at brukerne av disse midlene kan finne frem til ordningene uten bruk av mye tid og ressurser til administrasjon.

For å få dette til er det viktig å få til en stor grad av samordning mellom virkemidlene innen statlig sektor og bedre samordning mellom statlig sektor og kommunal og fylkeskommunal sektor. Det er forhold som kan tyde på at dette ikke er tilfellet i dag. Etter forslagsstillerens oppfatning må dette gjennomføres så snart som mulig.

Kulturdepartementet står for det meste av statlig organisering og finansiering av kultursektoren. Imidlertid blir det også bevilget store beløp over statsbudsjettet på budsjettene til de andre departementene, noe som medfører at aktørene innenfor kulturen har vanskeligheter med å få oversikt over de forskjellige virkemidlene. I dag er en tredjedel av de midlene som blir bevilget til kultur fordelt på andre departementer enn Kulturdepartementet. I 1999 utgjør dette 1,4 mrd. kroner, noe som må betegnes som et meget betydelig beløp.

Det blir da opp til det enkelte departement, som har disse midlene på sitt budsjett, å sette opp retningslinjer for hvordan midlene skal fordeles, unntatt det som følger av lovbestemte ordninger. Kulturdepartementet, som burde ha hatt ansvaret for disse midlene, får dermed ingen direkte innflytelsesmulighet over hvordan midlene disponeres, selv om Kulturdepartementet igjennom Regjeringen kan påvirke noe. En organisering, slik man har det i dag, innebærer blant annet at man må bygge opp en kulturfaglig administrasjon på flere steder i statlig sektor.

I 1999 er det ifølge forslagsstillerne bevilget ca. 4,9 mrd. kroner til kultur og kulturvern over statsbudsjettet.

Et overorganisert kulturbyråkrati medfører dårlig ressursutnyttelse for staten og ressurskrevende og kostnadskrevende prosesser fra de instanser innen kulturlivet som ønsker å benytte seg av denne typen offentlige ordninger. Mange foreninger, museer og offentlige etater må derfor bruke vesentlig av sine ressurser til unødvendig administrasjon. Dette medfører at det direkte publikumsrettede arbeidet blir lidende. De må forholde seg til flere offentlige instanser for å få gjennomført ett prosjekt.

Innen kommunesektoren blir det også bevilget betydelige beløp til kultur. I 1997 ble det i kommunesektoren bevilget ca. 5,3 mrd. kroner til forskjellige kulturformål. Over fylkeskommunenes budsjetter ble det videre bevilget noe i overkant av 1 mrd. kroner i 1997 til disse formål. Til sammen utgjør dette betydelige beløp.

Etter forslagsstillerens oppfatning må Stortinget aktivt bidra til at det samlet sett er en effektiv ressursbruk mellom de forskjellige forvaltningsnivåene. I dag er alle de tre forvaltningsnivåene engasjert innenfor kulturarbeid. Forslagsstillerne er av den oppfatning at man her må forsøke å få til en rasjonalisering og bli mer kritisk til hvilke av disse forvaltningsnivåene som bør være engasjert innenfor dette arbeidet. Etter forslagsstillerens oppfatning, bør det offentlige virkemiddelapparatet innenfor kultursektoren være så nær brukerne som mulig. Det må også tilstrebes at de viktige beslutningene som berører disse virkemidlene blir tatt så nær brukerne som mulig, slik at beslutningstakerne lettere kan stå til ansvar overfor brukerne. Det betyr at det vesentligste av offentlige midler som skal tilfalle kulturlivet og kulturminnevernet må kanaliseres direkte til kommunesektoren eller organisasjoner uten statlige bindinger på bruken av disse.

Etter forslagsstillernes oppfatning er fylkeskommunen et overflødig organ i norsk offentlig forvaltning. Staten må ikke kanalisere offentlige kulturmidler til fylkeskommunene, men sørge for at disse tilfaller hver enkelt kommune isteden.

Når det gjelder de statlige virkemidlene, så bør disse være så lite kostnadskrevende og så enkle som mulig. Staten bør ikke selv administrere og fordele disse midlene, men overføre disse direkte til hver enkelt kommune. Staten bør kun sørge for finansieringen av nødvendige statlige institusjoner og kulturminnevern av spesiell nasjonal betydning.

Forslagsstillerne mener at det innen norsk kulturpolitikk må innføres en slags "ett-dørs-politikk" som medfører at aktørene innen kulturlivet har færrest mulig offentlige instanser å forholde seg til. Resultatet av dette vil bli en bedre ressursbruk og en mer vitalisert kulturpolitikk.

Etter forslagsstillernes syn er det et stort behov for rasjonalisering innen det offentlige virkemiddelapparatet innen kultursektoren. Stortinget må derfor be Regjeringen sette i gang dette arbeidet, slik at Stortinget kan få sak om dette i løpet av stortingsåret 1999-2000.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag for Stortinget om økt samordning av de offentlige virkemidlene innen kultursektoren innen vårsesjonens utløp år 2000."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, er enig med forslagsstillerne i at det er viktig å sørge for at offentlige midler som bevilges til kultur også forvaltes mest mulig effektivt og viser til at dette er Regjeringens uttalte mål, jf. St.prp. nr. 1 (1999-2000).

Når det gjelder dokumentforslaget om en omfattende samordning av hele det offentlige virkemiddelapparatet på kulturområdet viser flertallet til at et av hovedmålene for kulturpolitikken har vært at den skal være sektorovergripende og ikke bare være et anliggende for kultursektoren alene, jf. Innst. S. nr. 115 (1992-93). Dette må gjelde fortsatt.

Flertallet mener at Stortinget skal ha et overordnet ansvar for at kunst og kultur av høy kvalitet skal ha gode vekstvilkår og være tilgjengelig i alle deler av landet. Økonomisk tilskudd til etablering og drift av organisasjoner og kulturinstitusjoner som har verdi ut over lokalmiljøet er en del av dette ansvaret. Flertallet viser til at flere store kultursaker nå ligger til behandling i komiteen, og at en overordnet kulturmelding skal legges frem. Flertallet mener det er naturlig at spørsmål om eventuell samordning av kulturmidler behandles i tilknytning til disse sakene.

Flertallet mener dette ikke forhindrer at det er nødvendig med en bedre samordning på ulike områder og viser i denne forbindelse til den samordning av forvaltningsoppgaver under Norsk Kulturråd som er i gang og ABM-meldingen som ligger til behandling i Stortinget, hvor dette er et sentralt tema. Flertallet støtter derfor ikke dokumentforslaget.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er opptatt av å få en så effektiv og god ressursbruk av de virkemidler man har innenfor kulturen, samt at fordelingen gjøres så effektiv og enkel som mulig. Dette vil redusere den tid og de krefter som det enkelte lag og organisasjon bruker på søknader. Tid som disse vil kunne bruke på mer utadvendt aktivitet til medlemmers beste.

For å få til dette, er det viktig med samordning av alle de ressurser som forefinnes. Dette er ofte ressurser som Kulturdepartementet ikke har råderett over og som samtidig gjør det vanskelig for mange av søkerne å få oversikt over.

Dagens situasjon kan synes å være preget av et overorganisert kulturbyråkrati som med letthet kan gjøres mer rasjonelt til søkerens beste.

Disse medlemmer mener man også må se på de 3 forvaltningsnivåene vi har i dag. Også her må det til en forenkling. Det viktigste er at virkemiddelapparatet innenfor kultursektoren er så nær brukerne som mulig. Dette vil i de fleste tilfellene være kommunen eller organisasjonene, men uten bindinger på bruken av disse. På denne måten kan hver enkelt avgjøre hvordan midlene skal brukes. I denne sammenheng vil fylkeskommunen være et overflødig organ.

Disse medlemmer finner det vanskelig å forstå flertallets manglende evne/vilje til å ta selvstendige politiske avgjørelser uten at det foreligger en melding fra regjeringen.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Stortinget ber Regjeringen om å fremme forslag for Stortinget om økt samordning av de offentlige virkemidlene innen kultursektoren innen utløpet av år 2000.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:6 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Per Sandberg og Per Roar Bredvold om bedre samordning i de offentlige virkemidler innen kultur – avvises.

Oslo, i familie-, kultur- og administrasjonskomiteen, den 20. januar 2000

Grethe G. Fossum
fung. leder og sekretær

Inger Stolt-Nielsen
ordfører